

Opinie

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Hoog tijd dat de 'Indische Kwestie' wordt geregeld

Rechtsherstel De Kamerbrede oproep om weduwen van Indische (krijgs-) gevangenen te compenseren, biedt het kabinet de kans deze kwestie nu voorgoed recht te zetten, zegt *Henk Harcksen*.

🕒 8 december 2020 om 16:09 🕒 Leestijd 2 minuten

Nederlandse krijgsgevangenen tijdens de Tweede Wereldoorlog in een werkkamp in Thailand.

Foto ANP 📷

Er is meestal wat aan de hand als de altijd zo verdeelde Tweede Kamer zich eendrachtig uitspreekt in een oproep aan het kabinet over een omstreden

kwestie. En dat geldt zeker met de deze dinsdag Kamerbreed aangenomen [motie](#) die het kabinet vraagt nu eindelijk eens een wettelijke regeling te treffen om weduwen van militairen en ambtenaren (destijds circa 50.000 mensen) te compenseren omdat de staat hen nooit heeft betaald voor de jaren die zij tijdens de Tweede Wereldoorlog doorbrachten in Japanse (krijgs-)gevangenschap. Het gaat om de zogeheten 'backpay'. De motie kan een doorbraak worden in de 75-jarige geschiedenis van Indische ontrecting.

Eerdere moties van de Kamerleden Henk van Gerven (SP) en John Kerstens (PvdA) over deze zaak haalden het steeds niet. Ook daarom is het bijzonder dat het nu wel is gebeurd. Het verzoek van het parlement spitst zich toe op de zogeheten 'Backpay-regeling', van het vorige kabinet (Rutte II), die een tegemoetkoming inhield voor alle nog op 15 augustus 2015 levende militairen en ambtenaren die nooit hun salaris hebben gekregen over de periode van hun (krijgs-)gevangenschap. Zij waren allen in dienst van het Nederlands-Indisch Gouvernement.

Degenen die hiervoor in aanmerking kwamen, waren allen hoogbejaard. De weduwen van hen die vóór de genoemde arbitraire peildatum waren overleden werden buiten de regeling gehouden en ontvingen dus niets. Deze zogeheten 'Indische Kwestie' werd door velen uit de Indische gemeenschap en daarbuiten als zeer onrechtvaardig gezien.

Lees ook:

Indische gemeenschap wacht nog

Henk Harcksen is jurist (internationaal recht). Familieleden werden slachtoffer van de Japanse bezetting.

Voor de in het huidige kabinet verantwoordelijke staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS, ChristenUnie) gold dat hij niets kon doen voor de weduwen, want het stond niet in het Regeerakkoord. Blokhuis besloot over te gaan tot een collectieve erkenning, dat wil zeggen dat een soort van algemene voorziening wordt gecreëerd die ten goede komt aan de Indische gemeenschap.

Collectieve erkenning

Het Indisch Platform 2.0 dat zich met deze kwestie bezighoudt wijst een collectieve erkenning echter af en houdt vast aan individueel rechtsherstel voor de weduwen en hun nabestaanden die niet in aanmerking kwamen voor de Backpay-regeling. En daar schaar ik mij achter.

Het was tot nu toe zeer de vraag of Blokhuis de speelruimte krijgt van het kabinet. Eerder [heeft onderzoek van Hans Meijer](#), *De Indische rekening*, uitgewezen dat opeenvolgende kabinetten sinds de oorlog de kwestie nooit afdoende, en wettelijk, hebben geregeld. Zelf legde ik vorig jaar in het pamflet *Blauwe Brieven* de verborgen drijfveren van de Nederlandse overheid bloot. Een overheid die er niet voor terugdeinsde om de Backpay-kwestie, de volledige betaling van niet uitgekeerde soldij en salarissen door te schuiven naar Japan en Indonesië.

Maar dit jaar vieren we 75 jaar vrijheid. Die feestvreugde moet ook gelden voor de mensen die genoodzaakt waren Indonesië te verlaten. De motie kan dus het begin worden van een oplossing die de weduwen en nabestaanden omvat.

Leren van de geschiedenis

Laten we leren van de geschiedenis. Ik roep het kabinet op niet weer een buitenwettelijke regeling te treffen voor de weduwen, net als de Backpay-regeling uit 2015. Een

buitenwettelijke regeling beperkt de toetsingsmogelijkheid van de rechter. Dat blijkt ook uit de meer dan twintig rechtszaken die door nakomelingen zijn aangespannen voor de bestuursrechter en alle werden verloren. De kern van de rechtsstaat is dat het beleid van de overheid gebaseerd is op algemene regels en dat die regels en het daarop gebaseerde beleid onderworpen zijn aan onafhankelijke rechterlijke toetsing. De kwestie dient kortom bij wet te worden geregeld.

[Eerder dit jaar bood koning Willem-Alexander excuses aan in Jakarta](#) voor het Nederlands optreden tussen 1945 en 1950 in Indonesië. Het is goed als het kabinet beseft dat er in eigen land ook nog altijd een kwestie moet worden hersteld: de Indische Kwestie. Dat gaat om veel meer dan de Backpay-kwestie. Het gaat vooral ook om rechtsherstel: dat betekent behalve uitkering van achterstallige salarissen ook

PRAAT MEE MET NRC

[Onderaan dit artikel](#) kunnen abonnees reageren. [Hier leest u meer over reageren op NRC.nl](#).

compensatie van oorlogsschade, erkenning van gemaakte fouten en excuses van de Nederlandse staat. En het zou mooi zijn als dat dit herdenkingsjaar nog gebeurde.